

Κλιματική κρίση, ενέργεια και πόλεμοι: ένας επικίνδυνος φαύλος κύκλος

Παναγιώτης Λαδακάκος, Πρόεδρος ΔΣ ΕΛΕΤΑΕΝ

Κάθε μέρα φέρνει ένα νέο γεγονός και η ροή της πληροφορίας είναι τόσο έντονη που συχνά αδυνατούμε να την αφομοιώσουμε. Πριν ακόμη προλάβουμε να επεξεργαστούμε όσα συμβαίνουν, έχουμε ήδη στραφεί στο επόμενο, συνεχίζοντας την καθημερινότητά μας σαν να μην μεσολάβησε τίποτα: φυσικές καταστροφές, επιδημίες, πόλεμοι, γεγονότα που άλλοτε κλόνιζαν για καιρό την κοινωνία, σήμερα διαδέχονται το ένα το άλλο με ασύλληπτο ρυθμό, με αποτέλεσμα οι κοινωνίες να παραμένουν απλοί παρατηρητές.

Με αφορμή τον εορτασμό της φετινής Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος αναρωτιέμαι εάν ο κόσμος έχει πραγματικά συνειδητοποιήσει την κρισιμότητα της κλιματικής κατάστασης του πλανήτη και τις επείγουσες δράσεις που πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπισή της. Μπορεί οι επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης να έχουν περάσει σε δεύτερη μοίρα, ειδικά μετά το ξέσπασμα των πολέμων και της ενεργειακής κρίσης που έχουν επηρεάσει μεγάλο τμήμα του πλανήτη, το μελλοντικό διακύβευμα όμως είναι πιο ανησυχητικό και αφορά το εάν θα μπορέσουμε να αποτρέψουμε τις τεράστιες συνέπειες για τις οποίες χρόνια τώρα μας προειδοποιεί η συντριπτική πλειοψηφία της επιστημονικής κοινότητας.

Η κλιματική κρίση και τα απότοκα αυτής, όπως είναι οι επιδημίες και οι φυσικές καταστροφές, συνδέονται άρρηκτα με τους πολέμους και ουσιαστικά δημιουργούν ένα φαύλο κύκλο. Η έλλειψη βασικών πόρων όπως το νερό, οι καλλιέργειες και οι ορυκτοί ενεργειακοί πόροι, εντείνει την πόλωση μεταξύ κρατών οδηγώντας πολλές φορές σε συγκρούσεις και πολέμους. Και αντίστροφα, οι συγκρούσεις και οι πόλεμοι επιτείνουν την περιβαλλοντική επιβάρυνση του πλανήτη. Κατά συνέπεια, η κλιματική κρίση εκτός από την περιβαλλοντική επίπτωση που προκαλεί, αποτελεί έναν κρίσιμο παράγοντα διαμόρφωσης του γεωπολιτικού πεδίου. Για να «σπάσει» ο φαύλος κύκλος, απαιτείται να βρεθεί λύση στην αντιμετώπισή της, καθιστώντας ακόμη πιο επιτακτική την ανάγκη για συντονισμένη δράση και λήψη δραστικών μέτρων περιορισμού της.

Τα δεδομένα είναι αδιάψευστα. Οι επιστήμονες επισημαίνουν ότι η εξέλιξη του φαινομένου είναι ταχύτερη από κάθε πρόβλεψη. Η Μεσόγειος έχει ήδη χαρακτηριστεί ως ένα από τα σημαντικότερα hotspots της κλιματικής κρίσης, ενώ η Ευρώπη θερμαίνεται με διπλάσιο ρυθμό περίπου σε σχέση με τον παγκόσμιο μέσο όρο.

Την ώρα όμως που η επιστημονική κοινότητα κρούει τον κώδωνα του κινδύνου, χώρες που ευθύνονται για το μεγαλύτερο ποσοστό ρύπανσης του πλανήτη συνεχίζουν να σχεδιάζουν αύξηση της παραγωγής των ορυκτών καυσίμων τους. Παράλληλα, ενισχύονται πολιτικές δυνάμεις που αμφισβητούν την ύπαρξη της κλιματικής αλλαγής, ενώ αυξάνονται οι αντιδράσεις απέναντι σε έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, ακόμη και από ομάδες που αυτοπροσδιορίζονται ως περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένες!

Φάρος αισιοδοξίας και υπερηφάνειας η ήπειρος μας: Η Ευρώπη έχει μείνει πιστή στον στόχο της Πράσινης μετάβασης όχι μόνο για περιβαλλοντικούς λόγους αλλά και για λόγους ενεργειακής ανεξαρτησίας και ασφάλειας, προτάσσοντας ως λύση την μετάβαση στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Η αιολική και ηλιακή ενέργεια αποτελούν το εγχώριο καύσιμο της γηραιάς ηπείρου, το οποίο εκτός από φιλικό στο περιβάλλον, παραμένει και το πιο οικονομικό, καθιστώντας τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας από τις πιο ανταγωνιστικές τεχνολογίες. Εστιάζοντας στην Ελλάδα, η χώρα μας έχει αποδείξει ότι μπορεί να συμβάλλει σε αυτή την προσπάθεια αξιοποιώντας το **πλούσιο αιολικό δυναμικό** που διαθέτει στα βουνά και στα νησιά της. Στο τέλος του 2025, λειτουργούσαν αιολικά πάρκα συνολικής ισχύος **5.695 MW**, τα οποία παρήγαγαν **13,1 TWh καθαρής ενέργειας**. Η παραγωγή αυτή κάλυψε το 23% της ηλεκτροπαραγωγής και αντιστοιχεί στην **κατανάλωση περίπου 3 εκατομμυρίων νοικοκυριών**. Ακόμη πιο σημαντικό είναι το περιβαλλοντικό όφελος: χάρη στα αιολικά πάρκα, αποφύγαμε εκπομπές CO₂ ίσες με αυτές που εκπέμπουν **3,8 εκατομμύρια επιβατικά αυτοκίνητα**. Η εξοικονόμηση αυτή ισοδυναμεί, από άποψη απορρόφησης διοξειδίου του άνθρακα, με **1,8 εκατομμύρια στρέμματα δάσους** ή πάνω από **59 εκατομμύρια δέντρα**.

Οι παραπάνω αριθμοί αν και εντυπωσιακοί, δεν πρέπει να αποτελέσουν αφορμή για εφησυχασμό. Η χώρα μας εξακολουθεί να βασίζεται σε μεγάλο ποσοστό σε ορυκτά καύσιμα παραμένοντας εξαρτημένη από χώρες-παραγωγούς ορυκτών καυσίμων. Ο δρόμος για την κλιματική ουδετερότητα είναι ακόμα μακρύς και δύσκολος. Απαιτεί προσήλωση, επιμονή, σχέδιο και αποφυγή της μεγάλης παγίδας του λαϊκισμού. Το πρόσφατο σχέδιο του νέου ειδικού χωροταξικού πλαισίου για τις ΑΠΕ κρούει όλα τα καμπανάκια, εάν δεν τροποποιηθεί ριζικά θα επιφέρει μεγάλη οπισθοδρόμηση για τις ΑΠΕ και κυρίως για τα αιολικά. Ας ελπίσουμε ότι θα επικρατήσουν οι νηφάλιες δυνάμεις της λογικής, της επιστήμης και της υπευθυνότητας γιατί οι αποφάσεις του παρόντος θα επηρεάσουν δραστικά το μέλλον όλων μας.